

СЪДЪРЖАНИЕ

СПИСЪК НА СЪКРАЩЕНИЯТА	17
ВЪВЕДЕНИЕ	23
ГЛАВА 1	
ПРАВАТА НА ЧОВЕКА – СЪВРЕМЕННИ	
ИЗМЕРЕНИЯ И ОБХВАТ	
Въведение	28
1. Основни белези на правата на човека	29
1.1. Правата на човека са всеобщи и неотнимаеми	30
1.2. Правата на човека са взаимозависими и неделими	31
1.3. Всички хора имат равни права на човека, без да се допуска дискриминация	32
1.4. Правата на човека са едновременно права и задължения	32
2. Обхват на правата на човека	33
3. Международните договори в областта на правата на човека трябва да се четат като единна система	37
4. Видове механизми за наблюдение на изпълнението в областта на правата на човека	38
4.1. Механизми, основани на и уредени в Устава на ООН	39
4.2. Други механизми от системата на ООН	41
4.3. Договорноустановени механизми	43

ГЛАВА 2

МЕЖДУНАРОДНИ ДОГОВОРИ В ОБЛАСТТА НА ПРАВАТА НА ЧОВЕКА, СЪЗДАВАЩИ МЕХАНИЗМИ ЗА НАБЛЮДЕНИЕ НА ИЗПЪЛНЕНИЕТО

Въведение	50
1. Конвенция за защита на правата на човека и основните свободи (4.11.1950 г.)	51
2. Международна конвенция за премахване на всички форми на расова дискриминация (21.12.1965 г.)	55
3. Международен пакт за икономически, социални и културни права (16.12.1966 г.)	58
4. Международен пакт за граждански и политически права (16.12.1966 г.)	60
5. Първи факултативен протокол към Международния пакт за граждански и политически права (16.12.1966 г.)	63
6. Американска конвенция за правата на човека „Пакт от Сан Хосе, Коста Рика“ (22.11.1969 г.)	64
7. Международна конвенция за предотвратяване и наказание на престъплението апартейд (30.11.1973 г.)	66
8. Допълнителен протокол към Женевските конвенции от 12 август 1949 г. относно защитата на жертвите на международни въоръжени конфликти (Протокол I) (8.6.1977 г.)	70
9. Конвенция за премахване на всички форми на дискриминация по отношение на жените (18.12.1979 г.)	72
10. Африканска харта за правата на човека и народите (28.6.1981 г.)	75
11. Конвенция против изтезанията и други форми на жестоко, нечовешко или унижително отнасяне или наказание (10.12.1984 г.)	80

12. Интерамериканска конвенция за предотвратяване и наказване на изтезанията (12.9.1985 г.)	83
13. Конвенция за правата на детето (20.11.1989 г.)	85
14. Втори факултативен протокол към Международния пакт за граждански и политически права, целящ премахване на смъртното наказание (15.12.1989 г.)	88
15. Международна конвенция за правата на всички работници мигранти и членовете на техните семейства (18.12.1990 г.)	90
16. Интерамериканска конвенция за насилственото изчезване на лица (9.6.1994 г.)	92
17. Протокол към Африканската харта за правата на човека и народите относно създаването на Африкански съд за правата на човека и народите (9.6.1998 г.)	95
18. Факултативен протокол към Конвенцията за премахване на всички форми на дискриминация по отношение на жените (6.10.1999 г.)	96
19. Факултативен протокол към Конвенцията за правата на детето относно търговията с деца, детска проституция и детска порнография (25.5.2000 г.)	100
20. Факултативен протокол към Конвенцията за правата на детето относно участието на деца във въоръжен конфликт (25.5.2000 г.)	102
21. Факултативен протокол към Конвенцията на Организацията на обединените нации против изтезанията и други форми на жестоко, нечовешко или унижително отнасяне или наказание (18.12.2002 г.)	105
22. Международна конференция на района на Големите езера на Африка, Протокол за предотвратяване и наказване на престъплението геноцид, престъпленията по време на война и престъпленията	107

против човечеството и всички форми на дискриминация (29.11.2006 г.)	
23. Конвенция за правата на хората с увреждания (13.12.2006 г.)	111
24. Факултативен протокол към Конвенцията за правата на хората с увреждания (13.12.2006 г.)	115
25. Международна конвенция за защитата на всички лица от насилствено изчезване (20.12.2006 г.)	117
26. Факултативен протокол към Конвенцията за правата на детето за процедура за комуникация (19.12.2011 г.)	120

ГЛАВА 3

ВИДОВЕ ДОГОВОРНОУСТАНОВЕНИ МЕХАНИЗМИ ЗА НАБЛЮДЕНИЕ НА ИЗПЪЛНЕНИЕТО НА МЕЖДУНАРОДНИ ДОГОВОРИ В ОБЛАСТТА НА ПРАВАТА НА ЧОВЕКА

Въведение	124
1. Комитети	125
1.1. Комитет за премахване на расовата дискриминация	125
1.2. Комитет за правата на човека	127
1.3. Комитет за премахване на дискриминацията по отношение на жените	128
1.4. Комитет по икономически, социални и културни права	129
1.5. Комитет срещу изтезанията	130
1.6. Комитет по правата на детето	131
1.7. Комитет за защита на правата на всички работници мигранти и на членовете на техните семейства	132
1.8. Подкомитет по превенция	133
1.9. Комитет за правата на хората с увреждания	134
1.10. Регионален комитет на Големите езера	135

1.11. Комитет по насилствените изчезвания	137
1.12. Правомощия на Комитетите	137
2. Комисии	143
2.1. Помирителни комисии ad hoc	143
2.2. Интраамериканска комисия за правата на човека	144
2.3. Комисия по правата на човека	145
2.4. Африканска комисия за правата на човека и народите	147
2.5. Международна [хуманитарна] комисия за установяване на факти	149
2.6. Европейска комисия за правата на човека	151
2.7. Някои общи характеристики на съставите на комисиите	152
2.8. Правомощия на комисиите	153
3. Съдилища	157
3.1. Създаване на разглежданите съдилища	157
3.2. Седалище на разглежданите съдилища	164
3.3. Състав на разглежданите съдилища	165
3.4. Мандат на съдиите в разглежданите съдилища	166
3.5. Юрисдикция на разглежданите съдилища	167
4. Среци на държавите страни по съответния международен договор	170
4.1. Среци на Високодоговарящите страни	170
4.2. Конференция на държавите страни по Конвенцията [за правата на хората с увреждания]	171
4.3. Състав на разглежданите среци	172
4.4. Правомощия на разглежданите среци	172
4.5. Сходни механизми в международното наказателно право	173

ГЛАВА 4

ВИДОВЕ ПРОЦЕДУРИ ЗА НАБЛЮДЕНИЕ НА ИЗПЪЛНЕНИЕТО НА МЕЖДУНАРОДНИ ДОГОВОРИ В ОБЛАСТТА НА ПРАВАТА НА ЧОВЕКА

Въведение	178
1. Доклади	179
1.1. Честота за представяне на докладите	179
1.2. Съдържание на докладите и адресати	181
1.3. Резултат от процедурата по докладване	185
2. Индивидуални оплаквания или жалби, или съобщения	187
2.1. Достъп	187
2.2. Критерии за допустимост	191
2.3. Резултат от процедурата	196
3. Междудържавни жалби и процедури за съобщения	198
4. Разследване и посещения	206
4.1. Разследване	206
4.2. Посещения	211
5. Неотложни действия	214
6. Информация, предоставена на срещи на държавите страни по съответния международен договор	215

ГЛАВА 5

ПРОЦЕДУРИ НА ДОКЛАДВАНЕ В ОБЛАСТТА НА ПРАВАТА НА ЧОВЕКА ПО ОТНОШЕНИЕ НА БЪЛГАРИЯ

Въведение	218
1. Конвенция против изтезанията и други форми на жестоко, нечовешко или унизително отнасяне или наказание	219

1.1. Процедура на разглеждане на доклади от Комитета срещу изтезанията	219
1.2. Шести периодичен доклад на Република България до Комитета срещу изтезанията	222
1.3. Заключителни бележки на Комитета срещу изтезанията относно шестия периодичен доклад на Република България	227
2. Международен пакт за граждански и политически права	231
2.1. Процедура на разглеждане на доклади от Комитета за правата на човека	231
2.2. Четвърти периодичен доклад на Република България до Комитета за правата на човека	234
2.3. Заключителни бележки на Комитета за правата на човека относно четвъртия периодичен доклад на Република България	237
3. Конвенция за премахване на всички форми на дискриминация по отношение на жените	240
3.1. Процедура на разглеждане на доклади от Комитета за премахване на всички форми на дискриминация по отношение на жените	241
3.2. Комбиниран четвърти до седми периодичен доклад на Република България до Комитета за премахване на всички форми на дискриминация по отношение на жените	244
3.3. Заключителни бележки на Комитета за премахване на всички форми на дискриминация по отношение на жените относно комбинирания четвърти до седми периодичен доклад на Република България	245

4. Международна конвенция за премахване на всички форми на расова дискриминация	251
4.1. Процедура на разглеждане на доклади от Комитета за премахване на расовата дискриминация	251
4.2. Комбиниран двадесети до двадесет и втори периодичен доклад на Република България до Комитета за премахване на расовата дискриминация	253
4.3. Заключителни бележки на Комитета за премахване на расовата дискриминация относно комбинирания двадесети до двадесет и втори периодичен доклад на България	255
5. Международен пакт за икономически, социални и културни права	259
5.1. Процедура на разглеждане на доклади от Комитета по икономически, социални и културни права	259
5.2. Шести периодичен доклад на Република България до Комитета по икономически, социални и културни права	261
5.3. Заключителни бележки на Комитета по икономически, социални и културни права относно шестия периодичен доклад на Република България	265
6. Конвенция за правата на детето	268
6.1. Процедура на разглеждане на доклади от Комитета по правата на детето	268
6.2. Комбиниран трети до пети периодичен доклад на Република България до Комитета по правата на детето	271
6.3. Заключителни бележки на Комитета по правата на детето относно комбинирания трети до пети периодичен доклад на Република България	274

7. Факултативен протокол към Конвенцията за правата на детето относно участието на деца във въоръжен конфликт	278
7.1. Процедура на разглеждане на доклади от Комитета по правата на детето	279
7.2. Първоначален доклад на Република България до Комитета по правата на детето	279
7.3. Заключителни бележки на Комитета по правата на детето относно първоначалния доклад на Република България	280
8. Факултативен протокол към Конвенцията за правата на детето относно търговията с деца, детска проституция и детска порнография	282
8.1. Процедура на разглеждане на доклади от Комитета по правата на детето	282
8.2. Първоначален доклад на Република България до Комитета по правата на детето	283
8.3. Заключителни бележки на Комитета по правата на детето относно първоначалния доклад на Република България	286
9. Конвенция за правата на хората с увреждания	289
9.1. Процедура на разглеждане на доклади от Комитета по правата на хората с увреждания	289
9.2. Първоначален доклад на Република България до Комитета по правата на хората с увреждания	292
9.3. Заключителни бележки на Комитета по правата на хората с увреждания относно първоначалния доклад на България	294

ЗАКЛЮЧЕНИЕ	299
ПРИЛОЖЕНИЯ	
Приложение 1	304
Списък на универсални международни актове в областта на правата на човека	
Приложение 2	316
Международни договори и механизми	
Приложение 3	322
Процедури за наблюдение на изпълнението	
Приложение 4	332
Периодичност за представяне на доклади	
Приложение 5	334
Поименен състав на отделните разглеждани комитети	
Приложение 6	346
Поименен състав на отделните разглеждани съдилища	
Приложение 7	350
Ратификационен статус за България	
Приложение 8	352
Приемане на процедури за индивидуални жалби за България	
Приложение 9	354
Приемане на процедури по разследване за България	
БИБЛИОГРАФИЯ	355
SUMMARY	364
CONTENTS	367